

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknek minden egyes száért, minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Allandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.

Kisebbségi hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—
Fél oldal...kor. 28.— Nyolcad oldal...kor. 10.—

A díjak előre becsüldendők a Szent-István-Társulathoz.

Iskolaegyesületünk segélyezései.

A magyar kath. társadalom benső lelkesedéssel fogadta két évvel ezelőtt az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület megalakítását. Egy régen sürgetett, óhajtott, várt intézmény nyert életet az Iskolaegyesületben, hogy új reményt öntsön a kath. népoktatási intézetek jövőjére sorsáért aggódó keresztény lelkekbe.

Az intézmény szervezői és vezetői érezték, hogy a keresztény megújulás lázas munkájában talán nem sok figyelmet várhatnak az új egyesület részére, az amugy is nagy számban keletkező fontosabbnál-fontosabb kulturális egyesületek között. Ennek tudatában a *Grossmann* Sándor dr. apát-kanonok, országgyűlési képviselő ügyvezető elnöksége alatt esendesen, de annál több erővel és tervszerűséggel dolgozó ügyvezető igazgatóság (dr. Mihályi Akos, dr. Dudek János, Ember Károly, Gerely József, Grossmann József, Urbányi József) nem is zaklatta kérésével a kath. nagyközönséget, hogy az egyesület tagjai sorába lépjen, hanem ehelyett közvetett úton és módon, a biztosítások közvetítésére szervezett *központi irodának* eső szerzési jutalékok bevételeiben kereste az Egyesület nemesei céljaira szükséges anyagi bevétel forrásait.

És a kath. iskolaügyért tenni mindenkor kész főpásztoraink bölcs intézkedései alapján lelkes napjaink és buzgó tanítóink, nemkülönben az ideális célok szolgálatában tevékenykedni tudó kath. hívők sietve vettek tudomást a biztosításokat közvetítő iroda működéséről. És ma már 300-at meghaladó képviselete van a Gazdák Biztosító Szövetkezetének, amely az iskolaegyesület céljára serényen gyűjti biztosításokból a filléreket.

Az ügyvezető igazgatóság a legutóbb tartott ülésen örömmel értesült, hogy immár közel 3000 korona bevétele van az Egyesületnek a biztosítási fillérekből. De a képviseletek is szép jutalékokhoz jutottak fáradságukért. Egy összegben közel 6000 korona jutott kifizetésre az egyes képviseleteknek.

Miután pedig a már megszerzett biztosítások tíz évig érvényesek, ennél fogva a mai állapot szerint a Gazdák Biztosító Szövetkezte által tíz éven át adandó évi 2000 korona bevétellel együtt, közel 45 ezer korona biztos bevételre számíthat egyesületünk.

A bevételezett közel 3000 korona összegből már meg is kezdte hasznos működését az Iskolaegyesület. Az év elején buzgó kath. tanítók jutalmazására 700 koronát fordított s legutóbb tartott ügyvezető igazgatósági ülés a következő segélyeket folyósította:

1. Az *ürömi* róm. kath. népiskola iskolaszékének — az egyházi főhatóság ajánlására — iskolaépítési kölcsönének törlesztésére ez évre is 300 koronát adományozott.

2. A *zagvaréki* róm. kath. hitközség ritka áldozatkészséggel bővítette a törvényes követelményeknek megfelelően iskoláját. A tantermek kipadlóztatásához és a legszükségesebbekkel való felszereléséhez azonban már nem tudott az iskolaszék költséget előteremteni. Az iskolaszék buzgó elnöke tehát az Iskolaegyesülethez fordult, 1000 koronát kért több évi részletben. És az Iskolaegyesület ügyvezető igazgatósága a biztosítási jutalékokból befolyt összegből ez évben 400 korona segélyt küldött a kath. iskoláért áldozni kész hitközségnek.

3. *O-szöny* kath. hitközsége 24 ezer korona költséggel új iskolát épít. Az építési költséget 20—25 éves törlesztéses kölcsönrel fedezi, de a kölcsön felvételénél biztosítani kell az évi törlesztés összegét; ennél fogva a hitközség érdemes plébánosa az Iskolaegyesület támogatásához fordult és az alig két éves egyesület ez évre 300 korona segélyt küldött a támogatásra szoruló iskolaszéknek.

4. Tárgyalást folytat, hogy Pest-Dunavarsányon kath. iskolát szervezzék, mert egy jötekonny adakozó üres telket ajánlott fel. És még hány és hány esetben volna szükséges támogatást nyújtani a kath. iskoláért áldozni is kész hitközségnek. De mindezt csak akkor teljesítheti a fiatal egyesület, hogyha a főtiszt. plébános urak lel-

kesítő szavára megalakulnak minél nagyobb számban az *Országos kath. Magyar Iskolaegyesület plébániai csoportjai* és ennek keretében szervezik a *biztosításokat közvetítő képviseletet*. Ehhez igazán nem kell egyéb, mint lelkes akarat és akkor pár év alatt tekintélyes összeget gyűjthetünk össze a kath. iskolák fenntartásához és fejlesztéséhez. Ujabb terhet senki sem vesz e végből magára, csak abból az összegből, amit eddig amúgy is kiadott biztosításra, közvetve áldoz a kath. népnevelés oltárára. E.

Az ifjúsági egyesületben.

Az ifjúsági egyesületek belső szervezésének tárgyalásába nem bocsájtkozom, mert az ide vonatkozó feladatok mind pontosan meg vannak határozva az alakuló egyesületek részére kiadott típus-alapszabályzatban.

Ehelyett inkább azon alapelvek kidomborításával ohajtok foglalkozni, melyeknek a belső szervezésben és az egyesület működésében érvényesülnök kell.

Vallásos és hazafias szellem. Azon a területen, melyen az ifjúságot egy testté összeolvasztani akarjuk: az elő hit szellemét kell elhínteniünk. Ez az alapföltétele az egyesület erkölcsi és szellemi megélhetésének; ez biztosítása az ifjúság erkölcsi konszolidálásának. Mert hit nélkül nincsen erkölcs, nincs hazaszeretet, nincs együttérzés, testvériség, nincs igazi tisztesség, lelkiismeretesség és becsület, nincs igazi kulturális haladás. Ennek a nagyon, nagyon rövid életnek csak a vallásos érzés adhatja meg a tartalmát. S akiben a hitbeli meggyőződés nem elég erős, az e földi élet kálváriáján gyakran elbukik keresztjének súlya alatt; akinek pedig a hite megrendül, vagy hite nincs, annak lelke sivár, kiellen tájek, olyan mint a kiégett föld, melyen a korábbi dús növényzet nyomán csupa száraz avar támad, hol a szenvedélyek vad orkánjai feltartóztatlanul viharzanak. Ellenben a vallásos ember a csapásokat, szerencsétlenséget bibliai megadással, jöbi béketűréssel, rendíthetetlen bizodalommal viseli, mert tudja, hogy aki a megpróbáltatást rámeréte, az vissza is veheti. Ezt a rögzös utat csakis ennek a hitnek vértetében lehet végigjárni.

Nem állhatom meg, hogy ide ne iktassam korunk legideálisabban gondolkozó államférfiának: Apponyi Albert miniszternek, a vallásosság és hazaszeretet benső értékéről mondott szavait, melyeket 1906. aug. 12-én tartott aratóünnepén munkásaihoz intézett. «Önök — így szól — a haza szent jelvénye, lobogója alatt először is az Isten házába siettek, hogy hálát adjanak a bő termésért. Ez a tettök jellemzi az itt uralkodó jó szellemet. És ez így van jól! Mert csak az lehet boldog, ki Istenét és hazáját szereti. Ki Istenét elhagyja, hazájától elpártol, az sem békét, sem nyugalmat, sem boldogságot nem

érezhet, az a balsorsban mindig elesügged és teljesen vigasztalannak érzi magát.»

Ezt a kettős szellemet kell az ifjúsági egyesületekben meghonosítanunk.

Szórakozás, játék, színi előadás. Az ifjúságot agyonnevelni nem szabad. Azért a komoly elemet a vidámmal, a hasznost a kellemessel kell egyesítenünk. A vallásos szellem nem zárja ki a tisztességes szórakozást. Sőt erre kell ránevelni az ifjúságot. Az ő életkorával együttjáró örömet, vidámságot, egészséges életkedvet dehogyan kell lezorítani; csak a tisztesség medrébe terelni. Az egyesület a tiszta és romlatlan örömei tanyája legyen, ahol az ifjú ezt az örömet ne csak mutogassa, hanem érezze is. És mindent el kell követni, hogy a vidámság váljon természetvé, lelke mindennapi szükségletvé, mert akkor a vidámság az egyesület kapuján kívül sem fajul el féltelenséggé, nem lesz kicsapongóvá, túltengővé. Azért az egyesületi életben a nevelés helyes irányítása, hatások egyensúlya azt követeli, hogy a szórakozás, a játék eszközről is gondoskodjunk.

Időnként olyan nagyobb szabású multságok rendezéséről is kell gondoskodnunk, melyek az ifjúság figyelmének lekötésére kiválóan alkalmasak. Ilyenek télen át a színelőadások, pásztorjátékok, tavasszal a majális, ősszel a szüreti multság, közben-közben egy-egy nyilvános ének-és szavalati estély. Ezek, kivált a színelőadások, már előkészületeikkel is huzamos ideig kellemes izgalomban tartják az ifjúság érdeklődését, fölésigázzák várakozását. Ezek a mozzanatok vajmi alkalmasak arra, hogy erős szolidáris érzést váltsanak ki nemcsak a szereplőkben, hanem a nézőkben: a tömegben is. A hatást természetesen nagyban növeli, ha a fáradságot siker koronázza. A közérzés emelkedett hangulata bemelegíti a szíveket és a sikerben a széthúzóbb elemek is jobban átérzik az életközösség hatalmát és szükségességét és a közhangulat minden alkalommal újabb és erősebb szállal fűzi őket az egyesülethez.

Általában az ifjúságnak ünnepélyes mozzanatok keretében való szerepeltetése, előadásokba cselekvő módon való bevonása saját belső értékének felismerésére, a mások értékének megbecsülésére és ezzel az együttérzés, a közszellem, a helyes szociális érzék kifejtésére kiváló eszköznek bizonyult mindenütt, ahol az ifj. egyesületek már működésben vannak. És ezen egyesületek vezetői szóval és tóllal hirdetik azt is, hogy ezen a réven a hatás nemcsak befelé, hanem kifelé is szembetűnően megnyilatkozik és az ifjúság nemes példája nyomán a szülők és iskolás gyermekek társadalma is nemzedékről nemzedékre jobb lesz.

Példák vannak előttünk, melyek beszédesen igazolják, mekkora népmívelő erő, milyen hatalmas átalakító érték fekszik az ilyen ünnepies előadásokban. A kath. legényegyletekben és kath. körökben városokon manapság divatos liceumi

előadások vonzó erejükkel maguk felé fordítják, meghódítják a társadalom gyűrűzetesen szélesedő rétegeinek érdeklődését. S a szellemi kapcsolódás révén immár kulturális tényezőkké emelkednek, melyekből világosság, erkölcsi és nemzeti érzés arad széjjel arra az érdekkörre, melyben gyökérükkel megfogóznak.

Ezen módon az ifj. egyesület is gócpontjává lehet a falu néptársadalmának, mert népies előadásai révén a közérdekű ismeretek, a jó izlés, a tisztaság erkölcsi lassacskán fölszívódnak a néplelekbe, miként a vízesépp az itatós papirosba.

S nem is kell valami nagy boszorkányság ahhoz, hogy a kezdetben szürke, fakó próbálgatások színes, ünnepies műsorral beállított előadásokká emelkedhessenek. A legjobb tanítómester, az élet nagyon jó példákat szolgáltat a fejlesztésre nézve. Csak a szervezőkben, a vezetőikben legyen kellő életrevalóság, egy kis leleményesség, egy csöppnyi ötletesség és a kikezdett csapásokon az ifj. előadások népszerűségét megszerezhetik, biztosíthatják.

Tanulás. A helyes és kétoldalú nevelés érdekében szükséges, hogy az oktató elemek is helyet nyerjenek az ifjúság továbbképzésében. Ennek eszközei az esti tanítások.

A földműves ifjúság életében foglalkozás természeténél fogva a munka nagyon egyoldaluan van megosztva. Az év három szakában (tavasz, nyár, ősz) u. i. a földművelés körüli munkák teljesen lekötik az ifjúság idejét és erejét. Ellenben a leghosszabb évszakot: a telet majdnem munkanélkül, szinte ölberakott kézzel éli keresztül. A kisebb házi foglalkozások kivételével egyéb dolga nem akad. Erre az időre esik az ifj. egyesületek működésének sulypontja. Ezt az időt kell tehát az ifjúság oktatása érdekében kihasználni.

Milyen legyen a tanítás?

Ez a kérdés nemcsak tárgyi, hanem alaki szempontból is lényeges, sőt szinte lényegesebb amannál. A katedrai száraz oktatás, mely iskolaszerű hangon, vizenyős bölcsekedéssel, kimért időre, hosszúsági mérték szerint szabott ismereteket akar közölni, avagy nagykanállal saját tudományos készségét kívánja a hallgatóságba tölesérezni, ez nagyképűsködés, tévesztett kísérlet, mely nem megkap, hanem elijeszt. Legjobb tanítási alak a társalgás, a vitatkozás, mert ez az elméletieskedés, a száraz elemező, tehát untató fejtegetés útvesztőibe sohasem tévedhet.

A tanítást főleg eleinte ilyennek képezem.

A hallgatóság közé telepszem. A föltett kérdésre kapok egy igenlő feleletet; ez kedvez nekem; de balról föltámad a tagadás, a kételkedés, melynek erős visszhangja támad innen is, onnan is. Rátörjek erre a pártra nagyobb hangerevével, tekintélyt parancsoló széles gesztusokkal? Nem! Hideg fölényességgel letöröm az ágaskodók szarvait talán? Nem! Hanem közvetlenül egyszerűséggel, az ő hangjokon, meleg szívvel, érdeklődéssel, ami a hallgatóságban is hasonló

melegséget éleszt, inkább a szív, mint az ész logikájával felelek és nem lecáfolok, de meggyőzők. Ha van még ellenvélemény, azt nem némitom el, hanem szóhoz juttatom, szívesen felelek rá, de úgy, hogy gyöngéit, melyekre a tudomány világát vetitem, ő maga is belássa. Vegül levonom és megállapítom az igazságot és ha gyakorlati a tárgy, konkrét eseteket és példákat hozok alkalmazásul, ha pedig kapok ilyeneket, azokat türelemmel kivárom, ha kell, megjavítom. Következő estén így bővitem tovább az ezen tárgykörbe vágó ismereteket, míg a kör nem lesz teljes. Ezenközben, ha a tárgy természete úgy kívánja, rajzolok, szemléltetek, kísérletezek.

Ilyennek gondolom kezdésben az u. n. tanítási leckét, melyben több a jóízű beszélgetés, társalgás, mint a tanítás és a lecke. Idővel az előadások rendszeresebbek lehetnek; csak rendszereskedők ne legyenek soha.

Ujságolvasás. Az ifjúság nevelésében ezt az eszközt manapság számitáson kívül hagynunk nem lehet. Az ujságolvasás tagadhatatlanul erős nyomokat hagy az egyéniségen. Átalakítja felfogását, meggyőződését, befolyásolja itéletét, rontja, vagy javítja izlését, erkölcsét. Az ujság erős befolyása legjobban meglátszik a tanulatlanabb elemeken, melyeknek gondolkozását teljesen téves, gyakran végzetes irányban képes átalakítani. Hogy az ujságok révén a lélek reformálása, elnyomoritása hová vezethet, jellemzően bizonyítják a szociálista lapok, melyeknek gyakran tendenciózus, rosszakaratú, mérget lehelő, lázító, istentelen és hazaellenes cikkei, sértő, gyűlölködő hangja az isteni és állami rend felforgatóinak számát napról-napra növelik s az ezernyifejű tömeget valósággal fanatizálják.

Az ujság hatása ellenkezőleg is érvényesül. De csak a keresztény szellemű ujságoké. Az ifjúsági egyesületbe csak ilyen szellemű lapokat szabad bebecsajtani; mert irányuknál fogva csak ezek lehetnek hivatva arra, hogy az ifjúság szellemi és erkölcsi nevelésében üdvös szolgálatot tegyenek.

Baja.

Novoth István.

Tájékoztató.

A tanítói földek megmunkálásának megváltása.

A porpáci róm. kath. tanítói földek megmunkálásának megváltása ügyében az alispán oly értelmű határozatot hozott, hogy a megváltási összeg nem vehető ki adóforint után, hanem csak azokra hárul a hozzájárulás, akik a természetben való szolgáltatásra a földek megmunkálására kötelezve voltak. A közig. bizottság egyértelmű határozatot hozván, ez ellen a kir. taniügyelő fellebbezést adott be az 1868. XXXVIII. t. e. 11. §-a alapján kérvén az adókules szerint való kivétést.

A miniszter most jóváhagyja a közig. bizottság határozatát s egyben elvi jelentőségű kijelentést is tett az idézett törvényszakasz magyarázatával. A fontos döntés szövege szerint így hangzik:

«A közig. bizottság f. évi március 11-én 888. sz. a. hozott azon határozatát, amellyel úgy intézkedett, hogy

a pappái róm. kath. tanítói földék megmunkálásának megváltása aképen történjék, hogy a megváltási összeget jövőben azok és oly mérvben fizessék, mint akik és a mily mérvben eddig a természetbeni szolgáltatást teljesítették. Vasvármegye kir. tanfelügyelőjének 2003—1908. sz. alatti kelt felelőzése folytán felülvizsgálat alá vettem és a fennjelzett határozatot a felelőzés elutasítása mellett jóváhagyom.

A szóban forgó természetbeni szolgáltatás ugyanis személyes kötelezettség jellegével bír, amelynek jogi természetét megváltás alkalmával is fenn kell tartani, holott annak adóforint szerinti kivétele az lényegében megváltoztatná s az eddigi gyakorlattól eltérőleg egyeseket teljesen felmentene a teljesítés alól, másokat pedig nem okolható teherföllettel sújtaná.

A kir. tanfelügyelő felelőzésében felhozott azon érv sem állhat meg, hogy az 1868. XXXVIII. t. c. 11. §-a kimondja, miszerint a hitközség hiveinek anyagi hozzájárulását a saját jogosult képviselőjük által meghatározandó módon és arányban veheti igénybe, mert a népiszkolai törvény idézett szakaszában a hitközség által kivethető iskolai adókról s nem az ettől lényegesen eltérő természetbeni személyes szolgáltatásokról van szó.

Végül jóváhagyandó volt a közigazg. bizottságnak fennjelzett határozat azért is, mert az iskolaszék határozata, ha anyagi szolgáltatás kérdésében dönt, csak püspöki főhatósági jóváhagyás után emelkedik érvényre: már pedig a szombathelyi püspöknek 512/908. majd 937/1908. számú leiratán arra engednek következtetni, hogy az iskolaszék határozata a szabályszerű jóváhagyást csak abban az esetben nyeri el, ha a szóban levő szolgáltatás megváltását az eddigi gyakorlat szerint eszközli.

A miniszter helyett Tóth államtitkár.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. Az egri főegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület felsőhevesi köre ezévi gyűlését f. hó 21-én Pétervásáran a következő tárgysorozattal fogja megtartani. Reggeli 8 órakor szentmise. Főbb tárgyak: Az Orsz. Katu. Tanügyi Tanácsnak a kath. tanítóegyesületekhez és körökhöz intézett felhívása. Gyakorlati tanítás és felolvasás. Tartják *Osiffáry* Agoston, *Remenyikné* Töröcsik Anna tanító. A kétévi tagdíjak és az orsz. kath. tanítói segélyalapdíjak beszédése. Az elnöknel nyolc nappal előbb bejelentett indítványok megvitatása s az ezekre vonatkozó határozathozatal. Erdőkövesden, 1909. június 1. *Melcher László*, egy. elnök. *Remenyik Gyula*, egy. jegyző.

Meghívó. A kisvárdai róm. kath. espereskerület tanítói köre évi rendes gyűlését június hó 17-én tartja. Reggel 9 órakor szentmise. A gyűlés főbb tárgya: Az Eger főegyházmegyei képviselői tanítói gyűlésre kiküldött *Blaskó György* képviselő beszámolója. Jelentés a könyvtár állapotáról. Segélyalap- és évi tagsági befizetése. Indítványok tárgyalása. Kelt Kisvárdán, 1909. június 4. *Tersztyánszky Dezső* köri elnök. *Tenkely József* köri jegyző.

Meghívó. A soroksár-alsónémedii kerület tanítóegyesülete 1909. évi június hó 24-én tartja évi közgyűlését Ócsán, melyre úgy a kör tagjai, valamint a tanügyi barátai tisztelettel meghívotnak. Reggel 10 órakor ünnepi szentmise. A tárgysorozat főbb pontjai: Elnöki megnyitó: tartja *Schláger* *rpád* tb. szentszéki ülnök, tanfelügyelő, egyesületi elnök. *Folkner* *Ferenc* ócsai kántortanító úr értekezése a gyermeki szív képzéséről. Gyakorlati tanítás a természettan köréből (Alsónémedii tantestület tagjai közül). A kath. tanítók fizetésügye, nyugdíjrevízió. A kath. tanítói árvaház, országos népszövetség, kath. sajtó ügye. Zárszó, pápai Himnusz és a Szózat eléneklése. Soroksár, 1909. május 27. Elnökség.

Meghívó. A Székesfehérvári egyházmegyei róm. kath. iskolák tanítóinak egyesülete az 1909-ik év június hó 21-én Székesfehérvárott, a belvárosi kath. kör Szent István-templomban XXVI-ik évi rendes közgyűlését tartja,

melyre a főtiszt. papság és a tag urak tisztelettel meghívotnak. Az elnökség. A főszékesegyházban 9 órakor szentmise. A tárgysorozat főbb pontjai: Pápai himnusz. Megnyitóbeszéd: Tartja: Megyéspüspök ur Oméltósága. A kidolgozásra ajánlott nevelés-tanítási tételek feletti határozás. Előterjeszti: *Papp* *János* k. b. jegyző. A népszövetségről. Tartja: *Reichenbach* *Ferenc*. Bíráló bizottság jelentése a pályamunkákról. Szózat. Kelt Lovasberény, 1909. év május hó 25-én. *Krencz Ignác*, apátkanonok, egyházm. főtanfelügyelő. *Papp* *János*, k. b. jegyző.

Tanítói gyűlés. A váci egyházmegyéhez tartozó főth-gödöllői esperesi kerület egyesített tanítói köre május hó 27-én, Dunakeszin tartotta meg évi rendes közgyűlését. A nagy számban egybesereglett tanítóság mindvégig tartalmas, élénk és érdekes vitát folytatott a népiszkolai rajzoktatásnak az új miniszteri tanterv és utasításban lefektetett modern elveiről, a tanítási nyugdíjtörvény revíziójáról és a felekezeti tanítók kedvezményes vasutijegyről s ez utóbbi tárgyban arra az álláspontra helyezkedett, hogy — mivel a kereskedelmi kormány a községi jegyzőknek és a törvényhatósági tisztviselőknek megadott feláru vasutijegy-kedvezményével feladta ama régebben vallott elvet, hogy az állam csak saját alkalmazottainak adja meg a kedvezményt: az egész egyházmegyére kiterjedő mozgalmat indít azon célból, hogy az egyházmegyei főhatóság magas ajánlásával kérje a tanítóság a közoktatásügyi kormányt, kegyeskedjék-ez ügyben kedvező minisztertanácsi döntést kieszközölni. A három évenként megtartani szokott tisztújításon a tanítóegyesület világi elnökévé: *Adámffy* *Vince* cinkotai, jegyzőjévé: *Sándor* *József* turai kántortanító, pénztárossá pedig *Szoboda* *Dénes* gödöllői tanító választott meg. A gyűlésen és az utána megtartott közös ebéden lelkesen ünnepellék a jelenlevő egyházi tagok és kártársak *Bazsant* *Vince* dunakeszi kántor- és főtanítót, mint aki Dunakesz községnek több mint 40 éve kántortanítója és az egyesületnek hosszú időn át ügybuzgó elnöke volt.

Tanítógyűlés. Az udvarhelyi róm. kath. espereskerületi tanítóegylet sődéki főkköre f. év május hó 3-án tartotta tavaszi gyűlését Székelyszenttamáson. A gyűlés szentmise és «Veni Sancte»-val vette kezdetét. *Oláh* *Károly* helybeli plébános tanított a hittanból a IV—VI. osztálynak a szentgyónásról és áldozásról és *Antal* *János* helybeli kántortanító az alkotmánytanból az V—VI. osztálynak a telekkönyvről. Tanítások után *Tamás* *István* elnök megnyitotta a gyűlést. Megnyitójában az egyén szabadságáról elmélkedik s különösen a jelenlegi társadalmi fejlődésről, mely erősebb színekben tünteti fel az egyéni szabadságot s túlzásának vádján könnyelműleg átsikulva, a szabadság fogalmába az egyéni függetlenség lényegét törekszik becsempészni. E társulatok ellen, melyeknek céljuk mindent megvetni, vallást eltörlni, ezekkel szemben a papságnak és a tanítóságnak kell, hogy vállalva munkáljon, hogy a tévterek terjedése, a szociáldemokraták társadalmat fölforgató eszméik terjedésének gát vessék. *Bálint* *Zoltán* etédi kántortanító szavalt *Lampérth* *Gézának* «Mikes» c. költeményét. *Gaal* *Ambrus* korondi tanító tartott felolvasást ily címmel: «A tanító az iskolán kívül». Ezután a «Közművelődés» országos tanügyi lap 11-ik számában «kántortanítók sérelme» c. cikke tárgyalatott, mely az új népiszkolai törvény 11. §-a módosítását tartalmazza. A gyűlés a javaslatot elfogadja s feliratot intéz a Kath. Tanügyi Tanáchoz, hogy ha a kántortanítók tanítói fizetése 1000 koronáján kántori fizetésből, illetve jövedelemből egészítették ki, a különbözet után kirótt 50%-os nyugdíjadó törlése ügyében a szükséges lépéseket megtegye. Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által kitűzött tételek tárgyalása, valamint a kántorok katonai szolgálata ügyében az Erd. róm. kath. Tanítóegyesületek Szövetségéhez feliratot intézni határozott. A nyáron tartandó szövetségi közgyűlésre képviselőül *Antal* *János* és *Gál* *Sándor* választottak meg. A siksomlyói tanító képzőintézet fennállásának 50 éves jubileumára képviselőt küldött. Majd *Antal* *János* Gyulai Jenőnek: «A bűn» c. melódrámáját szavalt, mit *Bálint*

Zoltán harmoniumon kísért. A tanítások megbeszélése után a gyűlés véget ért. *Bálint Zoltán*, aljegyző.

Tanítógyűlés a sopronvidéki róm. kath. tanítóegyesület sopronkereszturi esperesi köre f. évi május hó 27-én Sopronnyéken tartotta gyűlését. Szentmise után gyakorlati tanítást tartott a magyar nyelvből a II. osztályban *Wilcsinszky* Lajos igazgató-tanító. Elnök megnyitja után a gyűlés az orsz. kath. tanítói segélyalap ügyét tárgyalta. Felolvasott a madarakról *Engelits* György küllői kántortanító. A család és iskola együttes feladatai a gyermekifjúság vallásérkölesi nevelése érdekében címen felolvasott *Reuter* Agoston alsópéterfai kántortanító. Kópháza, *Szicherle János*, elnök. *Zistler Ferenc* jegyző.

Tanítógyűlés. A csongrád-hódmezővásárhelyi róm. kath. kerületi tanítói egyesület évi közgyűlését május 27-én Hódmezővásárhelyen tartotta meg. A gyűlésre nagy számmal sereglettek össze az egész kerületből papok és tanítók. Ezen gyűlésinkre a városunkban levő más felekezeti és állami tanítók és igazgatók mint vendégek jelentek meg. A gyűlés reggel fél kilenc órakor szentmisével kezdődött. A gyűlés megnyitása előtt *Graváts* Irzsébet h. tanítónő a II. osztály növendékeivel sikerült gyakorlati tanítást tartott az erdőről. Ezután *Korpás Pál* szegvári esperes elnök nyitotta meg a gyűlést, megnyitójában szónoki hévvel buzdította a tanítókat, hogy növendékeiket *hazafias szellemben és isteni félelemben neveljék*. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után *Dohy* Mihály hódmezővásárhelyi tanító számolt be az országos róm. kath. gyűlés lefolyásáról. *Marshall* Endre szentesi tanító a *regényolvasásról* tartott felolvasást, melyben azt vázolta, hogy a leányokat, az életvilágukat rontó, fejlettségüket túllépő regényolvasástól el kell vonni. *Szilvási* József hódmezővásárhelyi tanító, a tanító és a nép közötti viszonyt vázolta, kifejtette, hogy miképpen férhet a tanító a nép lelkéhez, miképpen döntheti le azokat a válaszfalakat, melyek a tanító és a nép között állanak. Érdekes pontja volt a gyűlésnek *Eben* Mihály dr. nagykőrösi plébános szabad előadása, ki az általa feltalált új számolási módszert mutatta be. *Hömg* László hódmezővásárhelyi tanító indítványozta, hogy a gyűlés foglaljon állást a felekezeti tanítók fizetésrendezése mellett. Sok szó esett ezen dologról, mindenki azt hangoztatta, hogy a felekezeti tanítók fizetését egyenlővé kell tenni az államiakéval, erre a kath. tanítók országos bizottságának közbelépését kéri. A váci központi gyűlésre *Vajdovics* György és *Szilvási* József, az országos kath. gyűlésre *Kőrösi* Sándor, pénztárnoknak továbbra is *Dohy* Mihály tanítót választották meg.

Tanítógyűlés. Igen tanulságos gyűlést tartott az egerfőgyezhazmegyei róm. kath. tanítóegyesület egri köre múlt hó 26-án Egerben, amelyet a N. Tanügy nyomán röviden ismertetünk. 8 $\frac{1}{2}$ órakor szentmise előzte meg a gyűlést. A tárgysorozat fontosabb pontja volt *A nyelvtanítás helyes iránya*, a múlt évi közgyűlésen fölolvastott értekezésnek a megvitatása. *Kelemen* Lajos igazgató-tanító elismeréssel szólott az értekezésről. Általánosságban elfogadja az értekezőnek azt az álláspontját, hogy az elemi népiskolában nem annyira nyelvtant, mint inkább nyelvet kell tanítani, de egyes részletekre nézve eltérő véleményt nyilvánít. Külön nyelvtanítási tervet kíván az egészen vagy részben osztatlan és osztatlan iskola részére. *Breznay* Imre tanítóképző tanár tartott terjedelmes és igen gyakorlati irányú előadást *a tanító szociális munkásságáról*. A szép és előkelő hangú előadást a közgyűlés élénk figyelemmel hallgatta. A tárgysorozat következő pontja volt: *A tízes számkör számviszonyainak megrogzülése* című tétel, előadta *Róvó* Lajos. *Az írásbetűk egysége* című jövő évi tétel kidolgozásával *Lestál* Miklós bízt meg a közgyűlés. Azután az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsnak a kath. tanítóegyesületekhez és körökhöz intézett öt tételnek megvitatására került a sor. *Kelemen* Lajos az 1., 2. és 5. tételt nem tartja alkalmasnak arra, hogy a körök elvi álláspontot foglaljanak el. A 3. tételnél, az 1907. évi XXVII. t. cikknek a tanítókra, iskolákra és az egyháza gy-

aránt igazságtalan és sérelmes pontjait fejtegette s indítványára elfogadta a közgyűlés, hogy megkeresést intéz az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácshoz, hogy a kormánytól a sérelmek orvoslását kérni meg ne szünjék mindaddig, míg ez meg nem történik. Ugyancsak *Kelemen* Lajos indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy fölkéri az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsot az 1891. évi nyugdíjtörvény revíziójának sürgetésére, valamint az ebben a tárgyban a miniszterhez benyújtott emlékiratnak és a százas bizottság minden közérdekű határozatának közlésére. Ugyancsak *Róvó* Lajos terjeszti be az egri róm. kath. tanítótestületnek azt az indítványát, hogy a közgyűlés kérje föl a Kath. Tanítók Százas Bizottságát olyan értelmű emlékiratnak a nagyméltóságú püspöki kar elé vitelére, hogy azok a kath. tanítók, akik az 1907. évi XXVII. t. c. 4. §-a alapján az államkincstárból személyi pótlékban részesülnek, az 1907. évi XXVI. t. c. 9. §-ának analogiájára illetékes egyházi főhatóságuk kinevezése alapján igazgató-tanítókká léphessenek elő. A közgyűlés tagjait *Párvy* Antal elnök vendégeül látta. *Gáspár István*.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalósággal és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszerkeket.

Körödy Miklós képezdei tanár olvasókönyvei, az I—IV. elemi iskolai osztályok számára. Kiadja a Szent-István-Társulat.

A népiskolai tanítás, kezdve az első osztályon, végig, még az ismétlő iskolát sem véve ki, a tanítás módját illetőleg felette ingadozik. Egységes legyen-e a tanterv, vagy az osztatlan és osztatlan iskola szerint kétféle? Főképp a nagyszámú osztatlan iskolában tankönyveket használunk-e, avagy valamely olvasókönyv képezze a tanítás központját? Elvessük-e az irva-olvasást, vagy egyesítsük a hangutánzó módszerrel?

E kérdésekre ad gyakorlati formában feleletet *Körödy Miklós* tanárnak eddig megjelent I—IV. osztályú négy olvasókönyve s most készülő V—VI. osztályú olvasó és tankönyve.

Az I. osztályos könyv sikerült kísérlet az irvaolvasó- és hangutánzó módszer egyesítésére. Ezt a könyvet olyan gyakorlati férfiak írták, akik mesteri kézzel tudták a nagy feladatot megoldani. A könyv kiállítása pedig, belső tartalom és külső kiállítás tekintetében abc könyveink között egyedül áll.

A II., III. és IV. osztályok számára írott könyvek azon alapelvből indulnak ki, hogy mindenekelőtt a legfinomabb irodalmi nyelven szóljanak a gyermekhez, amit szerző azáltal ért el, hogy rendkívüli gondnal dolgozta jeles írónk legalkalmasabb műveinek idevonatkozó részleteit. *Jókai*, *Benedek Elek*, *Pósa Lajos*, *Eötvös*, *Baksai* stb., ezenkívül a gyermeklapok, *Böngérfi* mondái stb., továbbá a történelmi könyvtár jeles írói jutnak szóhoz e könyvekben. A történelmi részt a IV. osztály számára *Székely Márton* gyakorlóiskolai tanító dolgozta ki.

A második szempont az volt, hogy a könyvek gyermekes formában minél több ismeretet tartalmazzanak. A legjobb szakírók: *Miklós Gergely*, *Paszlavicszky*, *Márki* stb. munkái után készültek a természetrajzi, földrajzi stb. leírások. Egyszerű nyelven írva, minden sor ismeretet nyújt. Szerző az olvasmányokat rövid, egyszerű mondatokra dolgozta át, hogy a gyermekek megértsék.

A harmadik szempont a módszer kérdése volt. E tekintetben a bírálat úgy hangzott, hogy: *nincs nép-*

iskolai tankönyvirodalmunkban hasonló módszerű tankönyvsorozatot, minden a maga helyén, minden fokozatos és összefüggő, valamint szorosan a tantervhez alkalmazkodó és kimerítő.

Mindezekkel a szerzők két célt szolgáltak: Először jó irodalmi olvasókönyvet adni az osztott iskolának és másodsorban olyan tartalmas olvasókönyvet akartak az osztatlan iskola tanítójának kezébe adni, mellyel teljesen fölöslegessé tesznek minden tankönyvet. Ezekből a nyelvtant is belevették a szöveg közé s már a IV. osztálytól kezdve az anyagot részletes tanterv szerint osztották fel. Amely tanuló e könyvek tartalmát megismeri, az a népiskolai tantervnek bőven eleget tett.

Magyarság és vallásosság tekintetében pedig e könyvek egyszerűen utólráthetetlenek. A IV. osztályos könyv az élő Magyarország. Minden nagyobb város, minden vidéke hazánknak, minden nemzetiség, minden valamire való iparág és kereskedelem, sőt hazai szokás, sokszor kedves humorral, rendkívüli élénkséggel fel van dolgozva e könyvekben.

A vallásérkölesi szempont Prónai Antal gyönyörű versei, a szentek életéből vett példák, Krisztus urunk példabeszédei stb. útján igazi tartalmas módon vannak feldolgozva.

Először jelennek meg e könyvek révén a népiskolában a bátor hazafias irányt jelző versek és prózai olvasmányok s egyúttal a kivándorlás és szocializmus kérdéseire is ad feleletet sok olvasmány, mely dolgok egészen gyermekes modorban az iskolakönyvekben egészen újak.

Megoldják tehát e könyvek a tanterv egységét, mikor ugyanazon olvasmányt nyújtják osztott és osztatlan iskolának. Megoldják a hangutánzó és irvaolvasztató módszer egységesítését. Eldöntik azt a kérdést, hogy főképp osztatlan iskolában mellőzhető-e a tankönyv, mert e könyvek azt teljesen fölöslegessé teszik.

Az újonnan föllendült kath. irányzat erősödését semmiféle jellemző jobban, mint az, hogy ezeknek a nagy tanításiügyi kérdésekben az első nagy lépést a Kőrösi-féle olvasókönyvek után a Szent-István-Társulat tette meg. A kath. népiskolai tanítás e könyvek elterjedése által óriási lépéssel fog célja felé haladni.

Kőrösi Miklós, a bátor tanügyi író, aki egyaránt sikraszállt a tanítók fizetése, nyugdíjgye s társadalmi helyzete érdekében, aki újabb időben az egész magyar közoktatásügy újjászervezésének legöntudatosabb szószólója közé tartozik, e könyveiben kifejtett módszerrel és irodalmi felfogásával joggal kér helyet a népiskolában.

Az Egri Népkönyvtárról. Midőn az 1887. év végén egyebek közt a magyar tanfériaiknak tekintélyes csoportja is elzarándokolt Rómába Haynald bíboros érsek vezetése alatt, hogy a Szentatyát 50 éves papi jubileuma alkalmából üdvözölje, a nagy pápa nagy benyomást keltett válaszában csak azt az egyet kötötte a tanítás embereinek szívére, hogy ne csak tanítsanak, hanem neveljenek is. «Olyképen legyetek tanárok és tanítók egyenként — úgymond XIII. Leo — hogy hasonló iparkodással és buzgalommal neveljétek is... Ha tanítványaitok az egyházat a maga valóságában megismerik, ha a keresztény intézményeket megszeretik s a vallást, mint szükséges, kora ifjúságtól gyakorolják: akkor bizonyosan be fog következni az, hogy a tanulmányok által kiképezve s jó erkölcsökre szoktatva, serdülnek fel s nem kevésbé fognak törekedni az érényben mint a tudományban való dicséretes előhaladásra.»

Melyik katolikus tanító ne érezné ennek az apostoli szózatnak nagy súlyát, kiváló fontosságát, különösen a mai modern világban, a midőn a nyomtatott papíros, könyv- és újságvilág nap nap mellett rontja, mérgezi a tanítványok lelkét? Gondja legyen tehát a tanítónak arra, hogy tanítványai úgy a felnőttek, mint a kicsinyek, mert hiszen a tanító mestere, vezetője a nagyapáknak, nagyanyáknak, is, ha olvasnak, csakis igazán nevelő, nemesítő, vallásos és hazafias könyveket, újságokat olvassanak. Ennek a fentidézett apostoli szavakkal is lelkünkre kötött kiváló gondosságnak szolgálatába

szegődött az Egri Egyházmegyei Irodalmi Egyesület, midőn a körülmények mostohaasága miatt körülbelül egy negyedszázadig szünetelt Egri Népkönyvtárt újból életre keltette. Célja ennek az intézménynek: oltosó könyvekkel, részint eredetiekkel, részint fordítottakkal a magyar népet vallásosságra, hazafiaságra, jó erkölcsökre oktatni.

Az egri érseki egyházmegye bíboros Főpásztorja a legnagyobb érdeklődéssel és a legmelegebb szeretettel ajánlotta az Egri Népkönyvtárnak eddig megjelent termékeit papságának és tanítóságának figyelmébe. Utána minden magyar egyházmegye püspöke megtette ugyanezt.

Úgy Főpásztoraink ajánlása, mint saját meggyőződésünk folytán legyünk rajta, hogy az Egri Népkönyvtár füzetekinek kelendősege, népünk között sok olvasója legyen. Ha a kath. tanítóság az iskola, a gyermek révén megismerteti, elterjeszti az egri könyvecskéket, kimondhatatlanul jótékony hatást fog előidézni az olvasni szerető nép lelkében és hozzá nagyobb lelkesedésre, munkásságra fogja serkenteni az egri egyházmegye papságát, a melynek akaratából ez az intézmény újra él és élni kíván.

Az «Egri Könyvtár» egyszerű, de csinos. Dobó István egri szobrának képével ellátott füzetek közt két eredeti van: Krassy Félixnek «*tok-e vagy áldás*» és Vágási Gyulának «*Gondolkozások*» c. művei. Mind a kettőnek ára 10—10 fillér s míg az egyik meggyőző, népies modorban kibékíti az embert, különösen a szegény, munkás embert, hivatásával, sorsával és az isteni Gondviseléssel, addig a másik létünknek legfontosabb kérdéseiről szól, a társadalom boldogulásának alapjait rakja le ugyan csak élvezetes, vonzó modorban. A másik két füzet vastosabb az előbb említettekénél, áruk is magasabb: 40—40 fillér. Ezek fordítottak. Krassy Félix kanonk tette át magyar nyelvre a nagy német népirónak, Stolz Albánnak két élvezetes művét: «*A bölcsőtől az éjgig*» és «*Száz jó tanács egy baj ellen*». Stolz Albán munkáinak kiválóságát e lapok hasábjain bizonyítani, azt hiszem, fölösleges. Kisebbség nagyobb rendelés után győződjék meg a nép vezetői arról is, hogy ugyancsak fölösleges dolog Krassy Félixnek zamatos magyarságát, gördülékény nyelvezetét és szellemes társalgását ajánlani és dicséretelni.

Az Egri Népkönyvtár füzetek megrendelhetők az Egri Egyházmegyei Irodalmi Egyesületnél (Eger, Liceum.), vagy a Szent-István-Társulatnál. A négy füzet portója 20 fillér.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

A kath. polgári leányiskolák tanterve. Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács legutóbb tartott ülésén véglegesen szövegezte a Keményffy Dániel albizottsági elnök és előadó előterjesztése alapján tárgyalt kath. polgári leányiskolai tanterv-javaslatot. A tanács teljesen a nagyméltóságú püspöki kar magas utasításai szerint eszközölte a módosításokat az eredeti javaslaton s az így módosított kész javaslatot a napokban terjeszti föl Vaszary Kolos bíbornok, hercegprímás Ó főmagaságához az elnökség. Ha a javaslat a jóváhagyást megnyerte — a tanács úgy intézkedett — hogy a szükséges nyomtatott példányokat az illetékes intézetek azonnal beszerezhessék a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatalában.

Családi nevelésügyi kongresszus. A III. nemzetközi családi nevelésügyi kongresszust jövő év augusztus havában Brüsszelben tartják meg. A belga kormány a magyarokat is meghívta a kongresszusra s már meg is

alakult a magyarországi osztály rendező bizottsága. A rendező bizottság elnöke dr. *Giesswein Sándor* apátkanonok, orsz. képviselő. A bizottság megalakította a szakbizottságokat, a melyeknek feladata lesz előkészíteni a magyarok részvételét a kongresszuson; ugyancsak a szakbizottságok készítik elő az egyes előadásokat, amelyek a kongresszuson a magyar családi nevelést fogják ismertetni. A bizottság titkára *Erődy Tihámér* Budapest; tájékoztatókat ő ad a kongresszus ügyében.

A Szent-István-Társulat irodalmi bizottságának új tagjai. A Szent-István-Társulat igazgató-választmány legutóbb tartott ülésén irodalmi bizottságának tagjai sorába a következőket választotta be: *Ember Károly* lovagot, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnökét, lapunk szerkesztőjét; *Wohlmuth Ernőt*, a Tanítók Évkönyve szerkesztőjét, lapunk h. szerkesztőjét; *Friedreich István* tanárt, a *Göresöni Dénes* néven ismeretes publicistát; *Zubriczky Aladár dr.* egyetemi tanárt és *Saly Dező dr.* kir. törvényszéki bírót.

A Magyarországi Tanítók Arvaházi Egyesülete ez évi közgyűlését *f. évi június hó 15-én d. u. 6 órakor* a saját arvaházában (Budapesten, I. ker. Alkotás-utca 44.) tartja meg, melyre az egyesület elnöksége által az egyesület tagjai és a tanító-árvák sorsa iránt érdeklődők tisztelettel meghívottak.

Szent-Imre Konviktus Székesfehérvárott. Már hat éve áll fenn a Szent-Imre Konviktus Székesfehérvárott, melybe teljes ellátásra felvétetnek középiskolába járó tanulók. Az évi eltartásdíj 700 kor. Részletes felvilágosítást ad az intézet igazgatósága Székesfehérvár (Széchényi-utca).

Szent Erzsébet gyermekotthon Pozsonyban. *Arpád* házi *Szent Erzsébet* születésének 700-ik évfordulóját 1907. évi novemberében nagy ünnepek keretében ülték meg *Pozsonyban*. A jubiláris előkészületek folyamán arról is gondoskodtak, hogy nagy nemzeti *Szentünk* dicső emlékét a régi koronázóvárosban megőrökhessék. Tervebe volt véve, hogy a megdicsőült magyar királyleányhoz, aki a könyörületes keresztény ember-szeretetnek immár világszerte csodált *Szentté* vált, méltó szobrot emelnek. Akkor tervebe vétetett az is, hogy a nagy *Szent* dicső emlékének olyan intézményt létesítsenek, amelyben az elhagyott szegény gyermekek, akik a meleg családi otthon szülei sanyarú anyagi helyzete következtében nélkülözni kénytelenek és gyermekéletük java részét az utca ezer veszedelmében eltöltik, édes, kedves otthon találnak, ahol *Szent Erzsébet* élete cselekedeteihez hasonlóan a gyermekeket szerető jámbor szívek, a *Szent Vincetstvérek* gondjukat viselik. És az újkor eszméje: *«Mindent a gyermekért»* győzött. A jubiláris ünnepek után megkezdődött a gyűjtés a pozsonyi *Szent Erzsébet* gyermek otthon javára. A nagylelkű adakozók között az első *ő Felsőge*, aki valóban királyi adományával az otthon létesítését máris biztosította. Nemkülönb *Isabella* főhercegnő az otthon fenntartásának védőösszónyának hozzájárulása és gyűjtése, valamint a magas püspöki kar, az arisztokrácia és a polgárság számottevő anyagi támogatása rövid időn belül olyan alapot teremtett, amely az eszme megvalósítását siettetette. Hozzájárult mindezen szerencsés körülményekhez az is, hogy a várhegy, amelyen a régi történelmi nevezetesség vár áll, oldalán egy katonai lakótanya üresedett meg. Ezt szemelték ki a *Szent Erzsébet* gyermek otthon hajlékának. Erre lázasan folyt a munka és *ime f. évi június hó 1-én* nagy napra ébredt *Arpád* házi *Szent Erzsébet* szülővárosa, ahol *Szentünk* első gyermekéveit töltötte, ahonnét a messze idegenbe elvitték, hogy idegen földön nemes lelkével, szívének jóságával, önfeláldozásának szinte példátlan hősiességével dicsőséget szerezzen honalapító, azt szervező és jövőjét biztosító *Arpád* királyi családunknak. A szép napra lejött *ő Felsőge* forrón szeretett királyunk is, hogy az ő jelenlétében adassék át a *Szent Erzsébet* gyermekotthon emberbaráti rendeltetésének. Mily fontos jelenet! Úsz királyunkat ott látni a szegény gyermekek között. Hallgatja üdvözlésüket, szinte látható örömmel tölti el

a *Szent Erzsébet*et dicsőítő énekük. A király a gyermekért, a jövő reményeiért! Hála és köszönet *ő Felsőgének* ezen jóságáért, hogy példát ad arra, mint kell a gyermekek iránt érdeklődni, hogy olyan nemzedéket neveljünk, amely erős legyen hitében, nagy honszeretetében és tántoríthatatlan királyhűségében. A pozsonyi *Szent Erzsébet* gyermekotthon megnyílt, legyen minél áldásosabb a működése. *M.*

Ifjúsági egyesület mulatsága. A dorogházai róm. kath. ifjúsági egyesület folyó évi június hó 13-án saját pénztára, a helybeli iskola felszerelése és az egri «Tanítók Háza» javára, a Tessedik-féle tanyaépületben színelőadást rendez. Előadják az *Egyenlőség* című vígjátékot három felvonásban: írta *Teller Vince* — és *Falusi cucilisták* címűt, a keresztény szociálístáknak vig-, a szociáldemokratáknak szomorú játék; írta *Bobek László*.

Szerkesztői üzenetek.

V. E. Iskolaépítési célokra az oly hitközségi iskolaszékeknek, melyek az évi körülbelül 6% -ot kitevő tőke és kamattörlesztést egyházhatalossággal is igazolják, a Jelzálog és Hitelbank 15—25 éves törlesztéses kölcsönt engedélyezni hajlandónak nyilatkozott. A folyamodvány a szükséges felszerelésekkel nagymélt. Széll Kálmán úrhoz, a Jelzálog és Hitelbank kormányzójához intézendő. Budapest, V., Nádor-utca. — **Sz. I.** A lakásügy oly részletéről van szó, amelyről az utasítás nem intézkedik. Intézze el az iskolai gondnok úrral. — **B. Gy.** A párbérügy törvényes rendezés előtt állván, az említett ügyet több sikerre lehet vinni a hivatalos fórumok közreműködésével. Megfontolást kíván. Levél megy.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Vedrőd plébániához tartozó **Páld** fiókközségi (Pozsony megye) róm. kath. kántortanítói állásra *július 10-ig* pályázat hirdettetik. Javadalma: tanítói 600 kor. kántori 548 kor. 80 fillér. Lakás: két padlózott szoba, konyha, kamara, istálló. Választás július 18-án. Személyes megjelenés előny. Folyamodványok a kerületi tanfelügyelő esperes úrhoz Kápolna u. p. Báhony nyujtandók be. *Iskolaszék.* 262 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **sárosroszi** (Bereg m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *június 18-iki* határnappal pályázat hirdettetik. Jövedelem: több tételből 484 kor. 78 fillér és 508 kor. államszegély. Rendes lakás, kert. Személyes megjelenés kántori próba miatt június 20-ára megkívántatik; az utiköltség nem lesz megtérítve. Az állás a megerősítés után azonnal elfoglalandó. Választás június 20-án lesz. Kérvények a sárosroszi plébániahivatalhoz küldendők. *Varga József* lelkész. 261 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **bakonykúti** róm. kath. kántortanítói állásra *július 15.* határnappal pályázat hirdettetik. Javadalma:

10 magyar hold föld, hasznobére 200 kor. 32 pozs. mérő rozs, 8 pozs. mérő buza 264 kor. értékben, a politikai községtől negyed évi előleges részletekben 200 kor., 100 lituzfa, 184 kor. államsegély. Stóla 32 kor. 2 szobából álló lakás mellékhelyiségekkel. Kérvények főt. *Jankó Fülöp* ker. espereshez (lakik Isztiméren Fejér m.) küldendők. Tanyelv: magyar-német. Az állás azonnal elfoglalható. 263 1—1

Az «Főtös alap» elnöksége a nagykanizsai «Patria» pótkávégyár vezetésével abban állapodott meg, hogy ennek a kifogástalan berendezésű, nagyszabású, mindenre valóban magyar vállalatnak gyártmányát a tanintézetek vezetésének és a tanító uraknak figyelmébe fogja ajánlani, egyúttal fel fogja őket kérni, legyenek szivesek ezt a magyar föld termette és magyar kéz készítté nélkülözhetetlen fogyasztási cikket saját háztartásaikban használatba venni s a fogyasztó közönségnek ajánlani, azért, mert *magyar*, azért mert *minden más a piacon lévő használatmányaikkal jobbnál jobb* és végezetül azért, mert az *Főtös-alap* minden eladott dobozból *jutalékot* hoz s annak *állandó hasznát* hoz.

A magunk részéről nem tudjuk eléggé méltányolni az «Főtös-alap» elnöksége és választmányának örvös, helyes, a közgazdasági életkörülményeinket is oly mélyen érintő intézkedését, mint ilyen melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Serétes és golyós
 vadászfegyverek

eredeti kitűnően szabályozott és belülről **Browningpisztolyok**, revolvereket, flobertek és karabélyokat, **csak egy havi törlesztésre** szállítja

Nowofny J. fegyvergyáros,

budapesti telepe. Budapest, VI. Nagymező-u. 21. sz.

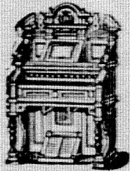
! Kérjen fegyverárjegyzéket !

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolesóbar szállít

PAJKR REZSŐ ES TSA

Budapest X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szeminariumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanulóknak s lelkészeknek különös szíveskedéssel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Tanítónők és Tanítók! Kérjék mindenkor és ajánlják mindenütt a **valódi «Patria» pótkávé**, mely megbízható **tösgyökere magyar gyártmány**, minden esomag és doboz **«Patria»** szerződésünk szerint az **«Főtös-Alap»**-nak hasznát hoz, miért is erkölcsi kötelességünk ezen kitűnő gyártmányt ajánlani, mely minden kiállításán az **első** díjat nyerte és minden üzletben kapható. **Zamatos, színdús, jó kávét** csak a 264

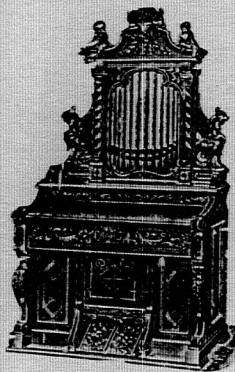
valódi „PATRIA“ pótkávéval

készítetünk, mely a legjobb hazai nyers anyagokból a legpontosabban készül és **minősége** minden más gyártmányt felülmúl.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

Méhészek figyelmébe!

Pergetett akácmezet, szép fehér szűzsejtes keretes lépesmézet, valamint salakmentes, hamisítatlan sárga méhviaskot vesz a legmagasabb napiáron Budapesti Mézértékesítő Vállalat, Mühlbacher Márton, Bpest. VIII., Teleky-tér 2. 254—2

Elsőrendű légszivő-rendszerű harmóniumok specialis beszerzési forrása
— Monarchiában. —

Elismert elsőrangú műremékek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony,
Ventur-utca 24. szám.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: **Lipese, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.**

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szeminariumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítsanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániai csoportok úján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkérjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szivesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezte) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 21—26